

VALITUS KUOPION HALLINTO-OIKEUDELLE, kuopio.hao@oikeus.fi

Päätöksestä: TUKES Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 13.5.2013 ”Vieremä”, tunnus VA2012:0138

<http://www.tukes.fi/Tiedostot/kaivokset/Varauspaatokset/VA20120138%20Paatos%20Ja%20Kartta.pdf>

Valittajat:

IISALMEN LUONNON YSTÄVÄIN YHDISTYS ry (jatkossa ILYY)

MUUT MUUTOKSENHAKIJAT ilmenevät allekirjoitussivulta.

Yhteisenä prosessiosoitteena:

Iisalmen luontomuseo, Kirkkopuistonkatu 9, 74100 IISALMI, iisalmi.luontomuseo@gmail.com

p. 017-818 387, 0407212618

VAATIMUKSET

TUKES:in päätös tulee hylätä koska varausalueen asianosaisten nähtävillä ei toimitettu asian ratkaisemisen kannalta tärkeitä tai muita perusteena olleita ja kaivosasetuksen mukaan riittäviä asiakirjoja. Lisäksi päätöksestä puuttuvat yksilöidyt päätöspäätökset mm. rajauksen laajuudesta ja siitä keihin päätös kohdistuu.

Vaadimme, että TUKES:in päätöksen täytäntöönpano kielletään maastotöiden osalta.

Varausilmoituksen johdosta TUKES:in tulee vaatia välittömästi lisäselvitystä miten Nordic Mines AB aikoo menetellä, kun alueelta löytyy radioaktiivisia alkuaineita (esiintyy mm. varausalueeseen kuuluvan Runnin kylpylän vedestä). Siksi katsomme, että Nordic Mines tarvitsee jo nyt malminetsintäluvan, koska uraanin etsintään vaaditaan aina malminetsintälupaa.

Toissijaisesti vaadimme, että Kuopion hallinto-oikeus palauttaa päätöksen uudelleenkäsiteltäväksi, jotta asia valmistellaan paremmin. TUKES:in tulee muuttaa varausaluetta suppeammaksi.

TARKEMMAT PERUSTELUT

A. Asianosaisuus kaivoslain mukaisessa varauspäätöksessä:

1) Yhteisesti muutoksenhakijoiden osalta

Århusin periaatteiden mukaisesti valitusoikeus on tapauskohtainen. Näin on meneteltävä myös varauspäätöksen osalta, vaikka kaivoslaki ei ilmaise riittävän selkeästi asianosaisuutta. Viittaamme kohtaan ”johon päätös on kohdistettu”. Varauspäätöstä ei pitäisi tehdä sellaisille alueille, joille varsinainen malminetsintä ei ole lain mukaan mahdollista. Liian suuri varausalue kohdistuu maanomistajiin valikoimattomasti ja välittömästi, ja se vaikuttaa myös ILYY ry:n oikeuksiin (liitteenä säännöt). Välitön vaikutus syntyy siitä, että varausilmoitus ja varauspäätös johtavat maankäytön sovittamisen vaikeuksiin ja alentaen heti maaomaisuuden arvoa.

2) ILYY ry:n osalta

Kansallisesti ei ole määrätty yleistä valitusoikeuden rajaamista. Myöskään EU-lainsäädännöllä ei ole rajoitettu kolmannen sektorin organisaatioiden oikeutta hakea muutosta hankkeisiin, jotka vaikuttavat maankäyttöön. Yhdistyksen sääntöjen 2§ mukaisesti ILYY:n tarkoituksiin kuuluu myös huolehtia, että maankäyttömuotoja sovitetaan toisiinsa (=ympäristönsuojelu maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti).

Kaivosvarauksen myöntämisessä tulee soveltaa sekä kaivoslakia että maankäyttö- ja rakennuslakia (=MRL). Maakuntakaavoituksella on **varausalueelle** osoitettu ensisijaisiksi käyttömuodoiksi kaikkea muuta kuin kaivostoimintaa. Asia koskee yhdistyksen oikeutta ja etua myös siltä osin, että TUKES ei ole hankkinut riittävää selvitystä.

3) Maanomistajat

Muutoksenhaku TUKES:in päätöksestä on mahdotonta ellei hallinto-oikeus ota huomioon kaivoslain mukaisia päätösedellytyksiä ja harkintavaltaa.

TUKES:in päätös myöntää varaus johti kaivoslain tarkoittamaan liian suureen varaukseen. Päätös annettiin **haetussa muodossa, ilman perusteluja**. Se kohdistui siis varausalueen maanomistajiin ilman että heillä oli mahdollisuutta saada tietoa mihin asiakirjoihin päätös perustui! Tämä siitä huolimatta, että esim. viljelijät joutuvat luonnonhaittakorvauksissa sitoutumaan viideksi vuodeksi viljelemään maatilaansa. Mahdollinen kaivoshanke saattaa muuttaa viljelymahdollisuuksia merkittävästi. Lisäksi varauspäätös vaikuttaa välittömästi maanomistajien mahdollisuuksiin saada ELY-keskusten tukea maa- ja metsätalouden kehittämiseen. Epävarmuus jatkuu vähintään siihen saakka kunnes ratkaisu kaivoshankkeesta on saanut lainvoiman. Varauspäätöksellä on siis välittömiä ja heti käytännöllisiä vaikutuksia maanomistajien mahdollisuuksiin kehittää omaa,

kaavoitukseen perustuvaa elinkeinotoimintaa. Tämä näkyy etenkin maaseutuyrittäjien investointihankkeiden viivästyksenä. Jo pelkästään tämän takia ammattimaista malminetsintää ei voida luokitella jokamiehenoikeudeksi, vaikka näytteenotto pysyisi pienenä.

B. Varauspäätöksen lainvastaisuus

Päätösasiakirjoja ei ole toimitettu nähtäville asianomaisiin kuntiin. Ilmoitukseen perustuva TUKES:in päätös ei ole pätevä, ellei päätöksestä ilmene missä asiakirjat ovat nähtävillä!

Viranomaistoiminnan julkisuus on taattu perusoikeutena (Perustuslain 12 § 2 momentti). Periaatteen nojalla myös TUKES:in asiakirjat ovat julkisia ja viranomaisella on tiedottamisvelvollisuus oman hallintoalansa asioista. TUKES on myöntänyt varausluvan alueille, joille varauspäätöstä ei lain mukaan voida tehdä.

Elinkeinonharjoittajien oikeusturva riippuu siitä, että varauksia ei myönnetä kuin välttämättömille osille. TUKES ei ole menetellyt näin. Varauspäätös vaikuttaa siten välittömästi valittajien etuun.

Nordic Mines-yhtiölle on myönnetty lupa ilman että TUKES olisi tarkastellut hakemuksen laajuutta kaivoslain mukaisesti. Näin ollen TUKES:in päätös on katsottava epäonnistuneeksi kaivoslain tasapuolisuden soveltamisessa. Kaivosviranomaisen olisi tullut huomioida että kaivoslain nojalla *harkinnan tulee perustua kokonaisvaltaiseen tarkasteluun* (hallituksen esitys (273/2009)). Huonosti rajatun varauksen myöntäminen johtaa siihen, että osalliset (eivät pelkästään allekirjoittaneet muutoksenhakijat) joutuvat valittamaan tulevista lupahakemuksista. Kun kaivoslaki ei riittävästi määrittele 'tarkoituksenmukaista' varausaluetta, olisi TUKES:illa ollut velvollisuus vaatia lisäselvitystä miksi hakemusalue on rajattu hyvin suureksi taajamien ja viljelysten välille. Viranomaisen olisi täytynyt selvittää miltä osin hakija voisi rajata varauksen pienemmäksi, huomioiden mm. pysyvät asutukset ja taajamat.

C. Varausilmoituksen ratkaiseminen

TUKES ei olisi saanut hyväksyä varausta, koska varausilmoitus ei täyttänyt kaivoslain 44 §:ssä säädettyjä edellytyksiä.

Ei ole uskottavaa, että Nordic Mines AB:n löydöt rajoittuisivat vain kultaan kyseisellä varausalueella. Niinpä TUKES:in olisi tullut vaatia tarkempaa selvitystä mihin varausalueeseen perustuva alustava 'malminetsintä' perustuu. Kaivosviranomaisen ei hankkinut selvitystä, jonka perusteella olisi voitu arvioida hylkäämiseen velvoittavat syyt, kuten Nordic Mines:in hyvin mittavat, erittäin moniin maakuntiin kohdistuvat varausilmoi-

tukset ja varausalueet (yhtiöllä on varauksia 6000 km², yht. 14 alueella). Nordic Mines Ab:llä ei ole varausalueiden laajuuden johdosta ja eikä em. syistä edellytyksiä hakea malminetsintälupaa. Kilpailevien kaivosyhtiöiden torjuminen varaushakemuksella ei ole kaivoslain 44 § mukainen syy. Nordic Mines:in resurssituntien on selvää, että näin mittava toiminta ei voi johtaa asianmukaiseen toimintaan.

Iisalmessa 12.6.2013

Iisalmen Luonnon Ystävien yhdistys ry

Jarmo Yliluoma, puheenjohtaja

Pertti Kaarakainen, rahastonhoitaja

Vieremällä, Kiuruvedellä, Iisalmessa 12.6.2013

93 allekirjoittanutta